

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Michał Laskowski
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

w sprawie **J.B.**,
skazanego za czyny z art. 244 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 13 sierpnia 2025 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego,
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie
z dnia 26 września 2024 r., III K 595/24,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie do
ponownego rozpoznania.**

Michał Laskowski Tomasz Artymiuk Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie z dnia 26 września 2024 r., III K 595/24, J.B. został uznany za winnego dwóch czynów z art. 244 k.k. i za każdy z nich wymierzono mu karę jednostkową 250

stawek dziennych grzywny, po 40 zł każda stawka, a ostatecznie karę łączną 375 stawek dziennych grzywny, po 40 zł każda stawka. Ponadto, w wyroku nakazowym orzeczono wobec J.B. obowiązek zapłaty świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 5000 zł oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat. Wyrok zawierał także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów. Opisany wyrok nakazowy nie został zaskarżony i uprawomocnił się.

Kasację od tego wyroku nakazowego, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył go w całości na niekorzyść skazanego, zarzucając:

„I. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 502 § 1 k.p.k., polegające na wymierzeniu oskarżonemu J.B. wyrokiem nakazowym za dwa czyny z art. 244 k.k., przypisane mu w punktach I i II części dyspozytywnej orzeczenia, kar jednostkowych w postaci grzywny w wymiarze po 250 (dwieście pięćdziesiąt) stawek dziennych z ustaleniem wysokości jednej stawki dziennej w obu przypadkach na kwotę 40 (czterdzieści) złotych, a następnie wymierzenie na tej podstawie kary łącznej grzywny w wymiarze 375 (trzystu siedemdziesięciu pięciu) stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 40 (czterdzieści) złotych, podczas gdy zgodnie z treścią przepisu art. 502 § 1 k.p.k. górna granica możliwa do wymierzenia na mocy wyroku nakazowego, zarówno w zakresie kary jednostkowej, jak i kary łącznej grzywny, w każdym z tych przypadków może wynosić maksymalnie 200 (dwieście) stawek dziennych,

II. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. i prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 43a § 2 k.k., polegające na niedopuszczalnym orzeczeniu wobec oskarżonego J.B. tylko jednego środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5000 (pięciu tysięcy) zł bez wskazania czynu, za który został on orzeczony, podczas gdy przypisanie oskarżonemu w punktach I i II części dyspozytywnej wyroku dwóch występków z art. 244 k.k., nakładało obowiązek orzeczenia wymienionego środka karnego za każdy z nich,

III. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. i prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 42 § 1a pkt 2 k.k., polegający na niedopuszczalnym orzeczeniu wobec oskarżonego J.B. tylko jednego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat bez wskazania czynu, za który został on orzeczony, podczas gdy przypisanie oskarżonemu w punktach I i II części dyspozytywnej wyroku dwóch występków z art. 244 k.k., polegających na niezastosowaniu się do zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, nakładało obowiązek orzeczenia wskazanego środka karnego, za każdy z nich, a następnie wydania zgodnie z treścią art. 90 § 2 k.k. rozstrzygnięcia w przedmiocie ich połączenia”.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku nakazowego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma Prokurator Generalny podnosząc, że doszło w tej sprawie do rażącego naruszenia art. 502 § 1 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia. Zgodnie z tym przepisem wyrokiem nakazowym można orzec karę ograniczenia wolności lub grzywnę w wysokości do 200 stawek dziennych albo do 200000 złotych. Tymczasem zarówno kary jednostkowe orzeczone zaskarżonym wyrokiem nakazowym, jak i kara łączna, nie mieszczą się w tych granicach. Sąd Rejonowy wymierzył bowiem J.B. kary jednostkowe w wysokości po 250 stawek dziennych grzywny za każdy z czynów oraz karę łączną grzywny w wysokości 375 stawek dziennych, a więc w wymiarze powyżej górnej granicy określonej w ustawie.

Wymierzenie kary grzywny powyżej granicy, o której mowa w art. 502 § 1 k.p.k., stanowi rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 2022 r., IV KK 639/21; z dnia 25 lutego 2022 r., III KK 514/21; z dnia 30 czerwca 2020 r., IV KK 158/20). Ten wpływ uwidacznia się w tym, iż skazany ponosi dolegliwość inną niż została przewidziana

w ustawie, w odniesieniu do okoliczności tej sprawy – zbyt surową. Sąd Najwyższy konsekwentnie wskazuje, że określony w art. 502 § 1 k.p.k. górny pułap grzywny dotyczy nie tylko kar jednostkowych orzekanych w takim wyroku, ale także kary łącznej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 czerwca 2021 r., I KK 71/21; z dnia 11 kwietnia 2018 r., IV KK 115/18; z dnia 29 stycznia 2014 r., IV KK 436/13).

Oczywiście zasadne są także dwa pozostałe zarzuty kasacji. Ich istota sprowadza się do orzeczenia tylko jednego świadczenia pieniężnego na podstawie art. 43a § 2 k.k. i tylko jednego zakazu prowadzenia pojazdów na podstawie art. 42 § 1a pkt 2 k.k., w sytuacji, gdy przy skazaniu za dwa czyny z art. 244 k.k. za każdy z nich każdy z tych środków powinien być orzeczony odrębnie oraz ewentualnie połączony. Oba przepisy stanowiące podstawy obligatoryjnego orzekania ww. środków posługują się sformułowaniem, że wskazane tam środki należy orzekać w razie skazania za „przestępstwo”, a więc za każde przestępstwo przypisane oskarżonemu. Jeżeli w wyroku doszło do skazania za więcej niż jeden czyn, które to skazanie determinuje orzeczenie określonego środka, konieczne jest orzeczenie czy to świadczenia pieniężnego, czy też zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych co do każdego z nich. Brak takiego postąpienia narusza nie tylko przywołane przepisy prawa materialnego, ale również przepisy prawa procesowego. W przypadku postępowania nakazowego będzie to art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k., zgodnie z którym wyrok nakazowy powinien zawierać wymiar kary i inne niezbędne rozstrzygnięcia. Przez określenie to należy rozumieć nie tylko wskazanie na określony rodzaj kary lub środka karnego, jaki sąd orzeka, ale także prawidłowe określenie rozmiaru tej kary, czy innego orzeczonego środka (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2020 r., IV KK 159/20).

W tej sprawie Sąd Rejonowy, chcąc skazać oskarżonego za dwa czyny z art. 244 k.k., powinien wymierzyć dwa środki karne w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w oparciu o art. 42 § 1a pkt 2 k.k., a następnie połączyć je (art. 90 § 2 k.k.). Powinien również wymierzyć dwa świadczenia pieniężne, za każdy z czynów, przy czym – jak konsekwentnie wskazuje się w orzecznictwie – są to środki tego rodzaju, które nie podlegają łączeniu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2009 r., V KK 415/08; z dnia 14 czerwca 2018 r., III KK 252/18; z dnia 29 listopada 2021 r., IV KK 463/21). Orzeczenie tylko jednego

świadczenia pieniężnego i tylko jednego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, w dodatku bez wskazania, za który z występków orzeczony został każdy z tych środków, czy też być może dotyczą one „łącznie” obu czynów, nastąpiło zatem z rażącą obrazą przepisów prawa materialnego i procesowego, wskazanych w kasacji. Uchybienie to, jako błędnie kształtujące wymiar sankcji za popełnione przestępstwa, w stopniu oczywistym miało wpływ na treść wyroku nakazowego.

Rozpoznając sprawę ponownie, Sąd Rejonowy uczyni zadość przepisom prawa materialnego i procesowego, mającym zastosowanie przy rozstrzyganiu tej sprawy.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej wyroku.

Michał Laskowski Tomasz Artymiuk Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[WB]

[r.g.]